

titulus sit laicalis, quia id materialiter se habet, ex num. 1362. Unde ex num. 508. non tenuerit talis Clericus ad recitandum Officium Virginis, si pensio sit ei data, ut Clerico, nemp̄ titulo Clericali, seu spirituali; ut exp̄s̄ confit ex Bull. S. Pii V. incip. Ex proximo, 20. Septembri 1572. his verbis.

At quicunque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas, ut Clericus percipit, cum modo predilectio ad dicendum Officium parvum B. Mariae Virginis determinat, & pensionem, fructum, verumque ipsam amissori obnoxiam.

1381 Si tamen Beneficiarius pensionem propria auctoritate redimat, simoniam non committit, Castrop. citar. num. 10. Tancr. tract. 2. lib. 4. disp. 20. num. 23. Ant. à Spir. Sanct. citar. num. 339. & nonnulli apud ipsum, contra Navar. Scotum, & alios. Quia redemptio pensionis non est emptio, sed alius iuris spiritualis, sed extinzione debiti temporalis. Imò est quedam anticipata solutio, per quam non tollitur, nec dissolvitur ius, quod pensionari habet ad recipientes fructus; sed perficitur, & completur. Adèque, qui pensionem redimit, non emit ius pensionari ad fructus, sed anticipatē ei fructus, ad quos habet ius, solvit. Solet autem auctoritas Pontificis ad redemptiōnem pensionis intervenire ob majorem securitatem, & ex stylo Curie.

1382 Illud certum est, quod illa legitima licentia regnat beneficium cum onere pensionis, non potest facere paucum, ut constituta pensione redimatur; quia tale paucum, & onus, cùm sit preio astimabile, simoniam importat. Ant. à Spir. Sanct. cit. n. 339.

1383 Ex his collig. quod aliud sit vendere pensionem, & aliud vendere fructus pensionis; nam vendere pensionem est vendere ius ad fructus, quod in pensione Clericali habet titulum spiritualis annexum, adèque sine simonia labore vendi non potest, ut ex num. 1361. & 1378. Vendere autem fructus pensionis, est vendere rem purā temporalem, que quidem potest sine simonia pretio temporali emi. Et ius, quod configit in empore ad illos fructus, non est ius spiritualis, aut cui sit titulus spiritualis annexus; sed est ius omnino temporale, confurgens ex contracta materiali, & civilis emptionis; non est, inquam, ius pensionari, sed emptoris, qui proinde ad empot fructus pensionis colligit, & recipit nomine pensionari.

1384 Hac de ratione beneficiarius ipse, sine simonia labore, fructus beneficii quotannis, imò etiam sua durante vita vendit; non enim vendit titulum, & ius beneficii.

1385 Eadem pariter dicenda veniunt de p̄fimoniis, que titulo spirituali dantur. Nam p̄fimonia sunt quasi pensiones quadam à pinguis beneficiis separate pro sustentatione pauperum Clericorum, ut in Clericatu proficiant. A pensionibus distinguuntur, quia p̄fimonia non sunt personalia, aut vitalitia, ut pensiones, sed perpetua; unde non extinguuntur per mortem ea habentium, sed per Prelatum Ecclesiasticum aliis transfiguntur. Ita Anton. à Spir. Sanct. cum Com. vid. num. 501.

Q U A R E S

1386 An pensione jam collata, possit Princeps impone pensionario onus, ut partem pensionis sibi aut alteri solvat.

R Esp. Non posse, si pensionarius sit Clericus, nisi urgent, & adiust conditions relate in impositione gabelle, à num. 807. Constat ex dictis à n. 704. ad 714. Quod est verum, sive pensio sit Clericalis, sive laicalis, quia licet fructus temporalis, est fructus Clerici, adèque exemptus.

1387 Si vero pensio sit laicalis, & collata laico, recurrent dicta à n. 791. ad 797. Illud certum est, non posse ad longum tempus imponere, quia id est pensiones transferre, & pensiones transferri non posse sine licencia Pape, decrevit S. Pius V. Conf. 73. Sacra Sanctorum, in tom. 2. Bullar. & Urb. VIII. Sanctissimus in tom. 4.

De pensionibus, agunt Castrop. part. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 11. Fagnan. lib. 1. cap. Cūm in cunctis, de elect. à num. 99. ad 105. cap. Ad audentiam, de scriptis à num. 136. & lib. 2. cap. Gravis, de restitu. spoliat. numer. 36. Pithing. l. 3. tit. 12. Phœbeus l. 1. tit. 16. à num. 24.

C A P U T V. D E M O N I A L I B U S.

1388 IN Monasteriis, ubi est prefixus Monialium numerus, si augeantur redditus, possunt aliae admitti; juxta eorum incrementum, quia praefixio supponitur facta, ne Monasterium gravetur.

1389 Numerus Conversarum, juxta mentem Clem. VIII. non debet excedere tertiam partem Choristarum.

1390 Choriste (minime Converso) afferre debent domet pro sustentatione; que debet esse à Sac. Congr. aut ab Episcopo consideratis considerandis taxata.

Debet præfagi equalis pri Civibus, & exteris, Sact. Congreg. 30. Septembri 1516. Non potest Monasterium plus, ut minus taxa recipere; sed plus est restitendum. Sac. Congr. 2. Maii 1596. Non minus, ne Monasterium gravetur: Non plus, ne simonia committatur. Non prohibetur autem, si aliquid omnino liberaliter pietatis, & virtutis causa, extra domet elargiatur.

1391 Tertia Soror, ex S. Congr. 5. Septembri 1604. ducere debet duplcatam domet, quarta Soror triplicatam; insuper tercia, & quarta earente voce. Sed in hoc attendenda est confutatio, & praxis.

1392 Dos est solvenda, quando fit professio, minime prius, ne tollatur puella libertas; debet tamen prius apud personam fidem Monasterii beneficium depositari, pro ejusdem Monasterii securitate: v. à num. 1107. ad 1111. Item vid. num. 899. & 900.

1393 Novititia, si ad seculum salvanda, quando fit professio, minime utile, & bona, que pro se fecum detulit, & sua sunt. Conc. Trid. Sess. 25. cap. 16. Quod si intra Novitatum moriatur, restituenda sunt hæreditibus.

1394 Novitatus debet esse unius anni integrum de momento ad momentum; ita ut Novititia sine licentia ad brevissimum tempus exeat, animo deferendi Religionem, interrumpatur.

1395 Novititia voluntaria explorari debet ante professionem: An sit coatta, seducta, & an sciat, quid agat. Trid. Sess. 25. cap. 17.

1396 Intra bimonthiante ante professionem facere debet renunciacionem bonorum, ex Trident. Sess. 25. Quod revocari non potest, nisi per testamentum, si tunc mori.

1397 Novititia voluntaria explorari debet ante professionem: An sit coatta, seducta, & an sciat, quid agat. Trid. Sess. 25. cap. 17.

1398 Professio facta ante annum vigesimum sextum expletum, tam pro viris, quam pro mulieribus, est invalida. Conc. Trid. Sess. 25. cap. 15.

1399 Mortaliter peccant, & excommunicationem incurvant cogentes mulierem invitad ad ingressum Monasterii ad finem profundi, vel ad habitum ibi sufficientem, aut ad professionem emitendam: Præterquam in casibus in jure expressis. Quam penam incurvant etiam consulentes, aut quovis modo cooperantes ad vim. Pariter peccant, & eandem penam incurvant impedites ingressum, aut professionem. Concil. Trid. Sess. 25. cap. 18.

1400 Vis, & metus injustus cadens in virum constantem inclusum à parentibus, aut alio homine, ad finem, ut statum Religionis eligat, sed ex alia causa; & puella Monasterium ingrediatur, & profiteatur; valida est professio, & libera, ob rationes adductas in locis cattatis, n. 1344. non obstante gravi metu reverentia. Ipsi vero parentes, si advertant puellam inde sumere voluntam eligendi statu Monasterii, & a favite non defiant, mortaliter peccabunt, & censuram Trid. incurrent, per illa verba: Quomodo cumque coegerint.

1401 Si puella domi sit à parentibus gravibus angustiis pressa, & urgentibus minis perterrita, non ad finem, ut statum Religionis eligat, sed ex alia causa; & puella Monasterium ingrediatur, & profiteatur; valida est professio, & libera, ob rationes adductas in locis cattatis, n. 1344. non obstante gravi metu reverentia. Ipsi vero parentes, si advertant puellam inde sumere voluntam eligendi statu Monasterii, & a favite non defiant, mortaliter peccabunt, & censuram Trid. incurrent, per illa verba: Quomodo cumque coegerint.

1402 Item, si vis gravis inculca ad finem Religionis & professionis sit justa, valida est professio, & illam incautientes non peccant, ut patet per verba Trident. de num. 1399. Præterquam in casibus in jure expressis.

1403 Tres

De I. Præcepto Decalogi. Cap. V.

101

1403 Tres possunt contingere casus. Primus. Si constet, puellam votum Religionis emisse, quod non fit relaxatum, unde cogi potest ad executionem voti promissi.

1404 Secundus. Si mulier matrimonio contracto; post bimonthiante concessum ad deliberandum de Religione, recusat matrimonium consummata; tunc cogi potest ad utrumlibet, ad consummationem scilicet, vel Religionem.

1405 Tertius. Si ambo conjuges sint iam mutuo consenserunt Religionem ingredi, & unus professionem emiserit, alius vero voluntate mutata recusat professionem, potest illam cogi, ex speciali obligatione, quam liberum assumptum ad profitendum: quia ratione Clericus, Subdiaconatu liberè suscepito, cogi potest ad votum castitatis emittendum, si illud recusat: v. dicta in imped. maxim. de votis.

1406 In dubio de vi & meru professionem invalidante, standum est pro valore professionis, quia professionis stat pro professione, quia est certa.

1407 Nota. Si parentes nobiles puella proponant, se ob insufficientiam donis non valere nubere pari, ut propria condicio expoferit, & hoc, aut motibus similibus, ac veris, eidem suadent electionem Religionis, & inde puella Religionem profiteatur, valida erit professionis, quia non fuit illata vis, sed propositio humana & honesta vera convenientis status.

Eadem ratione: si puella profiteatur ob puram reverentiam Patris, aut alterius sui majoris, cui displacebit.

1408 Tertius si recentis puella professionem emitit, cum expressa intentione nolenti se ad vota obligare, peccavit mortaliter, & pro tempore frequenti perdurat in continuo peccato mortali, ob continuum onus, quod haber obligandi se ad vota exp̄s̄, licet occulat, & voluntate mutata, juxta dicta in imped. maxim. de Ordine sacro.

1409 Moniales transire de uno in alio Monasterium, debet novum Novitatum perficere; quia debet novam professionem emittere. Et habilit pro uno, non center ad cetera habilit. Sanchez in summ. libr. 5. cap. 4. num. 12.

1410 Moniales non possunt intra Monasterium Eucharistia retinere. Ex Trid. Sess. 25. cap. 10.

1411 Possunt Corporalia, Agnus Dei, & similia, ut ea componant, & ornent, tangere.

1412 Non possunt habere ostium intra Ecclesiam, per quod possint è Monasterio ad Ecclesiam egredi. Gregor. XIII.

1413 Non possunt erigi Confraternitates in Ecclesia Monialium.

1414 Possunt esse testes in causis criminalibus Monialium; imò duas sufficiunt ad condemnandum, quamvis duas mulieres seculares non sufficerent. Non possunt cogi, ut sint testes in causis seculariis, nisi quando alii unde veritas constare non posset. Puelle autem seculares non sunt exceptae à potestate secularis fori.

1415 Gaudens privilegii & indulgentiis virorum sui Ordinis, quibus sunt capaces: vid. num. 471.

1416 Possunt per Procuratorem tenere infantes in Baptismo, quamvis non possint Monachii; quia sub ea prohibitione non comprehenduntur.

1417 Abbatissa eligenda esse debet atatis annorum quadragesima excludere à libetate sua constendi peccata. Quod confirmant ex Conf. 17. Utb. VIII. Pontificis solicitude, 28. Januarii 1624.

1418 Mea autem refutatio negativa probatur i. ex Reg. 81. juris in 6. In generali concessione non veniente ea, quia quis non esset verisimiliter in specie concessurus.

1419 Secundus, sequitur ex Bull. Clem. X. citar. numer. 1421. & ex Bull. Utb. VIII. In specula, sub die 19. Junii 1630. ut sequitur:

In specula, &c. Nos. &c. Motu proprio, &c. Concessione S. Crucis, que respectu facultatis huiusmodi etiam laicis, & Clericis seculariis, cuiuscumque status, gradus, & conditionis, etiam speciali nota digne, quod causis reservatis, etiam in Bull. Cane Domini (heresi excepta) contentos, nonniſt in foro conscientie, non autem in foro externo suffragari, aliorumque inditorum huiusmodi, quantum ad predictionem articulorum eligendi Confessarii, & absolvendi predictos à casibus reservatis, etiam in Bull. Cane Domini contentis, cum Fratribus. & Monialibus predictis Fratribus Predicatorum, & altiorum quorumcumque Ordinum, &c. locum minimè habentis, neque habere, neque illis ullo modo suffragari posse, neque posse, &c. sed nostra intentionis fulle, & effe, quod idem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Panis etiæ, & ordinariis dispensationis suorum Prelatorum, & Seclis Apostolicis quoad sibi referata, subjecti sunt, carumdem renore presentem perperviso declaramus, &c. ac irritum, & inane, si secus, &c. Datum Rome, & die 16. Junii 1630.

G 3 Ubi

Qui affirmant, id posse virtute Jubilai appetere, Summulum Patorum temporis rei universali gratia nullum velle excludere à libertate sua constendi peccata. Quod confirmant ex Conf. 17. Utb. VIII. Pontificis solicitude, 28. Januarii 1624.

1420 Moniales non possunt intra Monasterium Eucharistia retinere. Lantica verb. Jubilau, n. 20. Matthaeucci de Confessariis Monialium. Pelliz. de Monialib. cap. 9. num. 20. & 21. contra Petr. tom. 3. c. 4. num. 4. pag. 325. Bonacini. de Sacr. disp. 5. quest. 7. & n. 2. Port. & Summa Dianæ verb. Jubilau, n. 20.

Qui affirmant, id posse virtute Jubilai appetere, Summulum Patorum temporis rei universali gratia nullum velle excludere à libertate sua constendi peccata. Quod confirmant ex Conf. 17. Utb. VIII. Pontificis solicitude, 28. Januarii 1624.

1421 Mea autem refutatio negativa probatur i. ex Reg. 81. juris in 6. In generali concessione non veniente ea, quia quis non esset verisimiliter in specie concessurus.

1422 Secundus, sequitur ex Bull. Clem. X. citar. numer. 1421. & ex Bull. Utb. VIII. In specula, sub die

Junii 1630. ut sequitur:

In specula, &c. Nos. &c. Motu proprio, &c. Concessione S. Crucis, que respectu facultatis huiusmodi etiam laicis, & Clericis seculariis, cuiuscumque status, gradus, & conditionis, etiam speciali nota digne, quod causis reservatis, etiam in Bull. Cane Domini (heresi excepta) contentos, nonniſt in foro conscientie, non autem in foro externo suffragari, aliorumque inditorum huiusmodi, quantum ad predictionem articulorum eligendi Confessarii, & absolvendi predictos à casibus reservatis, etiam in Bull. Cane Domini contentis, cum Fratribus. & Monialibus predictis Fratribus Predicatorum, & altiorum quorumcumque Ordinum, &c. locum minimè habentis, neque habere, neque illis ullo modo suffragari posse, neque posse, &c. sed nostra intentionis fulle, & effe, quod idem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Panis etiæ, & ordinariis dispensationis suorum Prelatorum, & Seclis Apostolicis quoad sibi referata, subjecti sunt, carumdem renore presentem perperviso declaramus, &c. ac irritum, & inane, si secus, &c. Datum Rome, & die 16. Junii 1630.

1423 Prelatus Monialium debet electioni praesidere, Examen Ecclesiast.

Ubi per illa verba, aliorumque indultorum hujusmodi, excludit Jubileum, ita ut velit, nec Bullam, nec Jubileum, quantum ad Sacramentum Penitentiae, suffragari Regularibus, & Monialibus. Vide infra, de Bulla Jubilei, & casibus reservatis.

1446 Tertio, meam magis firmat sententiam Bulla ipsa Utb. VIII. num. 1443. relata pro parte opposita; nam ibi non dicitur abolire, ut Sancimoniales eligerent Confessarios facultares, vel Regulares ab eisdem Ordinariis locorum probatos; sed additur: *Ab eisdem Ordinariis locorum ad id probatos*; hoc est, ad munus Sancimonialium Confessiones excipiendi probatos. Unde Bulla supponit Confessarios jam probatos pro illis. Generaliter autem probatos, pro facultibus non confiteri approbatos pro Monialibus: *Sed ergo quod hoc speciali Episcopi approbatione, decernit Clericus X. num. 1421. cit.*

1447 Idem verbis ipsis est novissimum Inno. XII. in Bulla Jubilai anni sancti, que incipit. *Pontificia sollicitudo*, edita 19. Januarii 1700. ubi concedit Jubileum anni sancti Monialibus, & facultatem eligeri pro referatis Confessarios. *Ab eisdem Ordinariis locorum ad id probatos*. Quid clarius? Vide infra de Bulla Cruciate.

1448 Id verum est, Ordinarios Jubilei tempore debere pro eis approbare, sive facultares, sive Regulares, quos apertos judicaverint, quoque Moniales ipsa exceptaverint, ex Decr. S. Congr. Episc. & Regul. 24. Martii 1634. apud Lantuseam cit. ut eos Moniales pro majori suo spirituali solamine diligere valent ad effectum Jubileum lucrandi, iuxta intentum Pontificis.

1449 Quantum verbo ad Religiosos, fateor posse virtute Jubilei sibi eligere Confessarius, etiam facultarem ab Ordinario loci approbatum, à quo à referatis absolvantur, nisi aliud in contrarium in forma Jubilai exprimitur, quod haec non est expressum. Tamb. tom. 2. pag. mibi 37. num. 40. Quia declaratio contraria Pontificum est expetita edita pro-Bulla Cruciate, minime pro Jubileo; maximè cum Jubileus soleat ab ipsi Superioribus Regularibus Religiosi proponi.

1450 Referatus casum facta pro Monialibus non comprehendit puellas facultares ibi detentas, quia non sunt Moniales; nec Novitas, quia hec inodiis non veniunt nomine Monialium.

1451 Confessarius Monialium, tam Ordinarii, quam Extraordinarii, esse debent etatis quadriginta annorum, & specialisti pro partibus Reformati Ordinis Minorum de Observantia, declaravit S. Congr. Concil. sub Alexand. VIII. 26. Novembris 1689. ut in Archivio Provinciae in Conv. S. Marie Angelorum Panormi.

1452 Confessarius Ordinarius Monialium, non potest in eodem Monasterio depuneri, nisi ad triennium. S. Congr. apud Gavantum. Quo clero, potest pro alio Monasterio Ordinarius depuneri, & pro codem Extraordinarius. Indò qui in supplementum Confessarii Ordinarii per mensis aliquor munus Confessarii in aliquo Monasterio exercitum, si Confessarius Ordinariorum mutatio contingat, poterit ad triennium, mensibus illis non computatis, in eodem Monasterio pro Ordinario depuneri, quia cum sumus in odiis, S. Congr. Decr. est benignè intelligendum de depositione, non ordinaria, minime accidentalium in supplementum.

DE INGRESSU CONFESSARII ORDINARII.

1453 B Reviter Mendo in epis. verb. Moniales, cum multis ait:

Potest Confessarius ingredi ad ministrandum Sacra menta Moniali agrotanti, non solum in periculo mortis, sed quoque ipsa pro sua de ratione velit, seu quoque fama solebat. Sacramenta respire, etiam si id faciat quotidie; nam eo folio spirituali non est prævenanda, qua plus indiger agra, quam sana; eaque est causa ingrediendi, eaque sufficiens licentia, quam habebas, dum inde adiut causa. Similiter potest ingredi ad affectionem mortuorum, & quoniam est vita deo dat. In ingressu autem ad Confessiones excipiendas accedere.

Indò potest etiam nocte ingredi ad assistendum moribundis, si opus fuerit.

1454 In præmissis autem casibus, debet pro ingressu

à Superiori habere licentiam, nisi periculum sit in mora, & tempus non sufficerat ad perendum. In quo casu periculi, in defectum Confessarii deputati, potest ingredi quilibet promptius Sacerdos ad Confessionem excipiendam moribundæ. Idem dic de Medico, Pelliz. de Monialibus cap. 5. num. 164.

CONFESSARIUS EXTRAORDINARIUS

1455 E X Trid. fest. 25. cap. 10. est bis, aut ter in anno Monialibus ab Ordinario offertendus præter Ordinarium. Et qualibet vice assignari solet per integrum mensum, ferè mense Januarii, Maii, & Septembri. Verba Trid. sunt: *Præter ordinarium auctem Confessorem, aliis extraordinariis ab Episcopo, & aliis Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confessiones audiende debent.*

1456 Per hoc autem non prohibetur, qui possit plures extraordinarii depuneri; sed quoties opportunitas judicaverit, poterit Prelatus paterna benignitate depuneri, Pelliz. de Monialib. cap. 10. num. 250. quia inclusio unius, non est exclusio alterius. Et fusili probat, & monet Pelliz. citat.

1457 Extraordinarii tempore deputationis pro Communione ministrandis ad officium Communionis, & maxime pro ingressu intra clausuram ad communicandum, ad infirma Confessionem excipiendam, seu ad assistendum moribundis, indiget speciali licentia. Poterit tamen Prelatus Sacerdotem seculariem, aut regularem, quem opportunum judicaverit, depunere, ut alius infirma in tuis Monasteriis assit, & cuncta usque ad mortem praefest, qua Confessarius ordinarius. Pelliz. cit. n. 249.

1458 Confessarius extraordinarius depunatur pro uno mente ab audiendas Confessiones Monialium alicuius Monasterii femel in hebdomada, si in aliqua hebdomada non sita licentia usus, poterit ea uti alia hebdomada, ejusdem tamen mensis, non alterius, etiam si sequenti mense de novo patiter depunetur. Ratio desumpta ex verbis Bullæ Clem. X. Supera. n. 1043. cit. §. 3. Itidemque Confessores extraordinarii femel depuneri, auctoritate approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones præsumtive audiendas, hanc posse expleta deputatione, in vim approbatos huiusmodi, illarum Confessiones audiare.

1459 Confessarius facta facta pro Monialibus non comprehendit puellas facultares ibi detentas, quia non sunt Moniales; nec Novitas, quia hec inodiis non veniunt nomine Monialium.

Ex quibus verbis sequitur, intra mensum illum posse; quia pro eo non est expleta deputatione, sed durat: pro alio vero mense, etiam immedio, depunatur mensis prioris est expleta & depunatur, que sepe supponitur, est nova; unde non potest prioris mensis approbatio & licentia ad sequentem mensem extendi.

1459 Extraordinarius approbatus cum licentia femel in hebdomada, non potest his eadem die, putat manu, & post meridiem, ad excipiendas Confessiones accedere. Et multò minus potest his accedere distinctis diebus ejusdem hebdomadae, sub praetextu, quod ly femel afficiat diem, & his accedendo duobus distinctis diebus, est illis duas diei medietates computare, que unum integrum constitutum diem videntur quatuor horarum.

Ratio est, quia si id verum est, potest needium duobus distinctis diebus accedere, sed cunctis ejusdem hebdomadae diebus manu, & post meridiem, viginquatuor computando horas, quo sufficiunt ad confitendum integrum diem, quod præter absurdum, molestiam affert. Ly femel igitur in hebdomada non afficit diem, sed actuū accessus ad Confessiones excipiendas. Constatit perferendu discrimen inter has duas licentias. Licentia enim concilia pro octo diebus, pro mense, pro die, distinguuntur à licentia data pro femel; seu pro una vice, & minime ex alio capite, nisi quia licentia primo modo concilia afficit tempus, nempe octo dies; mens, diem, &c. & sic poterit Confessarius singulis recentiis temporis diebus accedere, imò die, & post meridiem eorumdem dierum, quoties opus fuerit, quia actus illi excentur intra tempus deputationis, supra quod licentia cadit. Licentia igitur secundo modo concilia, cum distinguatur à prima, non afficit tempus, nempe diem, sed actuū accessus; ac proinde sequitur, quod recentius Confessarius, virtute talis licentiae, non possit eodem die, manu, & post meridiem, & multò minus sub distinctis diebus ad Confessiones excipiendas accedere.

Minime te pugnat lector, si molestem (neficio) aut risu dignum tibi hunc proponerim casum, & rejectionem: quoniam haud sine ratio relatum habui.

1460 ll.

1460 Illud tamen tibi certum sit, quod recentius Confessarius, si dum confessiones excipit, ex aliquo accidenti ad breve tempus reverturus exeat, & redeat ad alias confessiones excipiendas, quae exceptus erat; licet, & validè absque nova licentia redit, & excipi: quia id totum mortaliter censetur unus accessus, & unicū manus, atque complementum exerciti licentie.

1461 Idem die, si habita licentia pro una vice, ingressus es Monasterium ad excipiendas Confessionem regota, & post egressum, statim, antequam ad alia divertaris, vocatus, eò quia regota sit aliquis oblitus peccati, redas; licet, & valide absque nova licentia iterum ingredieris ad ejusdem Confessionem complementam, quia mortaliter est unus ingressus, unque Confessionis perfectio. Pelliz. de Monialibus c. 10. fest. 3. q. 9. ubi plures alios resert casus, à n. 260. ad 265.

1462 Licentia concessa Extraordinario ad ingredendum pro Confessione infirmo, extenditur ad sicutum, maxime si sit Regularis, qui debet secum ducere sicutum probum, atque maturum, qui nunquam à Confessori fejungatur, coquæ Confessiones excipiente, in aliqua parte sita, ut eum videat, ab coquæ videti possit, ita tamen ut Confessionem audire non valeat.

Dicit Confessarius in vigore juris debet peracto negotio exire; quod intelligitur recto tramite. At si per transitum officias Monasterii circumeat brevi tempore, non peccate, tenent Mendo in epis. ver. Moniales n. 15. Pelliz. de Monialibus cit. n. 166. & 167. Sanch. Rod. Miranda, Pey. Bonac. & alii apud ipsum.

1463 Quando, & quomodo licet Superioribus Regularibus, & Confessariis, ingredi Claustrum Monasterii ipsis subjecti, & proprie illud commorari: v. in Confit. Alex. VII. Felici 1664. apud Lantuseam v. Moniales.

Item, quid possit Episcopus quoad Claustrum in Monasteriis exemptis, vide apud Mattheucci verb. Claustra Monialium.

DE ALLOCUTIONE CUM MONIALIBUS.

1464 Q Uantum ad facultares, etiam Ecclesiasticos, sunt attendenda ecclisa Ordinatariorum, & Constitutiones Synodales, in quibus plura prescribi solent.

QUANTUM AD REGULARES

1465 S Unt specialia Decreta a Sacr. Congreg. edita. Et quamvis his non obstantibus Caftop. p. 3. disp. 4. punct. 11. Vidal. in Inquis. mor. tit. de Monialib. Inquis. 2. & alii apud ipsum, & apud Verricelli in qu. mor. tit. 8. qu. 66. tenent, acculum ad colloquendum cum Monialibus; etiam cum frequentia, non esse mortalem, sed ad summum venientem; scilicet circumstantiis extremitate præva intentionis, scandali, & periculi peccandi: hac motu ratione, quia prohibito Decreti Sixti V. de anno 1590. cui catena Decreta subordinantur, fundatur in presumptione scandali, his verbis: Ad occursum scandalis, que contingere solent: Et ex c. Tua nos 26. c. 1. qui fidem 30. de spons. lex fundata in presumptione, non habet locum in foro conscientie, quando veritas est in contrarium.

1466 Omnino dico, esse peccatum mortale, etiam si nullum est scandalus, aut periculum, nec prava intentio. Verricelli citat. à numer. 11. Donatus tom. 3. tral. 6. Et ut constet de mente Sacr. Congreg. adducenda puto ejusdem Decreta.

1467 Principale Decretum est Sacr. Congr. de anno 1590. juliij Sixti V. editum.

Illiſtrissimi, & Reverendissimi DD. Cardinales, Sacra Regularium Congregationis Praefecti, ad occursum scandalis, que consingere possunt, aliquique justis, & rationabilibus causis animo p̄e moventis, de speciali, & expresso mandato Sanctissimi Domini Nostri Sixti Divina Providentia Pope V. vive vocis oraculo eis facto, dereruerunt, & mandaverunt, nulli postulac Religioso, & cuiuscumque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat (Superiore, vel Visitatione, cui Monasterii, seu domus cura incumbit, & Visitatore vel Visitatoriis, seu Moniales, Sorores, aut quilibet aliam personam intra Claustrum degentes, alloqui possint, sub pena privationis officiorum, ac vocis activa & passiva ipso fallo incurriendis, aliique ejusdem Sacre Congregationis arbitrio, fueritque postmodum declaratum, etiam Equites S. Joannis Hierosolymitanis sub eodem Decreto comprehendi, & quicunque contrariaientes ab alio, quam ab Apostolica Sede aut à Sacra Congregatione absolvit, & rehabilitari non posse. Amplissimi ejusdem Sacra Congregationis Patres Decreta huiusmodi innovanda, & inviolabiliter observanda statuerunt: Verum quia experientia compertum est, interdum ob pias & rationabiles casus, easque (ita ferente causa repentina), ut ab eadem Sacra Congregatione licentiam expediti summe incommode, vel innite sit, Regularibus sopradditis colloquendi cum Monialibus, ut ardentibus necessitate obvenire, fallo verbo cum Suddisimo Domino Nostro Urbano VIII. & de Sanctissimi Domini Nostri ordine, & mandato, facultate trahicunt impostram locorum Ordinariis, ut quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vires ad summum, quilibet anno, cuicunque Regulari, ut Moniale sibi in primo & secundo tantum coniugiantur gradu conjunctas convenerint, & alloqui possit. Id vero non aliter, quam servata forma infrascripta adiungent, ut id nullo modo licet diebus Festi, aut in Adventu, Quadragesima, feria sexta, Sabbatho, & vigiliis, predictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spedit eam concedere, signetur Confessario Ordinario Monasterii, qui penes se retinere debet, iisque associet, & praesens sit, & auscultantes demore, non autem alie assit, predictaque licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in libris Cancellaria episcopi Ordinarii adnotetur. Quod si prædicti locorum Ordinarii per plures vires, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut alterius, quam servata forma supradicta, licentias concederint, & permiserint, scilicet se intentionis Sanctissimi Domini Nostri, & Sacra Congregationis transgressores, judiciumque reformident. Regularis autem patens in supradicto Decreto contentis, ac si nullam licentiam obtinuerint, eo ipso se reverint esse additios, & arbitrio S. Congr. severius ponendos. Rome 12. Kal. Decembris 1623.

1469 Et cum dubitatum fuerit, an supradictum Decretum Sixti confirmatum obliget sub mortali; S. Congreg. sub die 1. Julii 1626. respondit:

Sacra Congregatione, attentis narratis, censuit, & de-

G 4 clavatis,

Examen Ecclesiast.

claravit, Regulares accedentes ad Monasteria Monialium contra formam decreti, quo hujusmodi accessus per Sacr. Congreg. prohibetur, ultra penas privationsis effectorum, as vocis attive, & passiva, incurvare panam peccati mortalis;

1470 Novissime, quia plures Doctores praetendebant, non esse prohibitam allocutionem per breve tempus, etiam per quadrantem hora cum dimidio, accessus Declaratio Sacr. Congregationis Concil. sub Clemente IX. ut sequitur.

Die 11. Maii 1669. Sacra Congregatio S. R. E. Cardinals, Concilii Tridentini interpres, habita notitia, quod nonnulli Regulares abhuc licentia crates Monasteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætententes non esse interditum per breve tempus etiam usque ad quadrantem hora cum dimidio, quod horologio aereario aliquandam meriatur. Moniales, aliasque personas intra Claustram existentes alloquuntur, & have opinionem tamquam utram affirment, dissenient, & forsan etiam scriptis evulgent, propriis graviter illequeantibus conscientias, & scandala confaventes: ad hujusmodi perniciose errores eliminandas, opiniones predicant improbans, rejiiciens, ac dannans declaravit, Regulares cuiuscumque Ordinis, Militie, Societatis, Congregationis, & Instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Monialium, quamvis ab Ordinariis jurisdictione quomodolibet exempta, & etiam ipsi Religiosi subiecti, vel alios speciali mentione digni, absque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis spatiuum cum Monialibus, aut aliis intra Claustram degenitibus peccare mortaliter, et siue sub excommunicatione, priuationis vocis attige, & passiva, aliquis contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium statuus penitus, posse ab Ordinario tanquam Sedis Apostolicae Delicto coerceri.

1471 Ex quibus Decretis, & Declarationibus constat, Sac. Congregationem sub mortali prohibere quamlibet breven allocutionem; licet enim allocutio in se sit levis, considerata tamen sub fine extinsecso a legislatore intento, est materia gravis; finis autem legislatoris etiam breven allocutionem prohibens, respicit bonum communiaitatis ad vitanda scandala, & pericula, qua contingere solent. Pro quo faciunt dicta in tom. 2. à man. 12. ad 14.

1472 Ed maximè, quia speciale onus Religiosorum & Sanctorum in solitudinem celta diligere, disciplinam regularem servare, Chorum frequenter, majori perfectioni studere, Deo intentem tenere, & Christianum sponsum amare, à quibus solent hujusmodi allocutiones divertere, & spiritum repeccare.

1473 Ad rationes in oppositum perdocte responderet Donatus ex Verricelli cit.

Nam sive cessat lex, cessante facta, aut delicto presumpto, quando fundatur in praesumptione falli, aut deficiendi, seu periculi determinati; secus autem, quando fundatur in presumptione delicti indeterminati, & ratiō sive enim obligat in singulis casibus, etiam in aliquo non adīst periculum: ut pace de eo, qui legem tulit, ne quisquam ferat arma, eo fine, ut ceterum periculum occisionis, obligat enim omnes arma portantes, eti multi illa deforant ad defensionem, vel decorum, quandoquidem legem ferens respicie id, quod solet adesse in pluribus, non autem in pauci.

Ita pariter dicendum est de legibus prohibentibus allocationem eam Monialibus, non enim praesumunt periculum aliquod, determinatum, sed ratiō, & indeterminatum, quare obligant omnes subiectos, in singulis casibus, etiam in aliquo non adīst periculum.

1474 Sub recentissimis Decretis non comprehenduntur scribentes, & mittentes litteras, quia loquuntur de aliquoquinibus. Attendenda autem sunt constitutiones particullares dicecsum; nam in aliquibus locis adest prohibitus sub excommunicatione, ut Neapol.

1475 Comprehenduntur alloquentes ē domo proxima, aut via publica, Verricelli cit. mm. 20. & Donat. cit. 15. quia allocutio ē principale, quod prohibetur; accessus vero est accessoriū. Et contra Diana. part. 3. trah. 2. refolut. 48. Pelliz. de Monial. cap. 5. fess. 3. quæst. 14. num. 214. & alios qui negant, quia pena non debet extendi ad non expressa.

1476 Comprehenduntur alloquentes cum Novitiis,

aut pueris educandis, in Monasterio detentis, ut constat ex verbis Decreti, quod non solum exprimit Moniales, sed etiam Sorores aut quamlibet alias personas intra Claustram degentem.

1477 Non comprehenduntur alloquentes cum Abbatisa, tenent Verricelli pr. 8. q. 66. n. 25. Dian. 3. p. tr. 2. ref. 48. nos. 3. & alii contra Merollam; quia in odiofis, nomine Monialium non venit Abbatisa, sicut nomine Monachorum in odiofis non venit Abbas. Gloss. in cap. fin. de simon. Panor. Donat. part. 1. trah. 6. quæst. 19. n. 1.

Venit tamen est, quid Alex. VII. in Cons. Sabrosanis, prohibuit hujusmodi allocutionem cum Abbatisa Utbis Rome.

1478 Non incurre in penas pauperes publicos quæstores pro eleemosyna sine dolo accedentes, docet Donat. tom. 3. trah. 6. quæst. 25. quia adest talis licentia, publicus actus virtutis, iustus, & praxis.

1479 Non incurre socium Religiosi habentis licentiam, docet Verricelli cit. num. 27. cum Pelliz. Peyr. & alii, contra Delbene; quia per est ratio de connexis, & durum est illum mutum assistere, ita illi.

1480 Denique pro plena hujus materie notitia, Pelliz. de Monial. cap. 10. fess. 3. num. 277. habet.

Addo, quod cum Diana part. 3. trah. 2. ref. 104. & ante illum. Peyr. tom. 2. privili. Conf. 6. Pii V.

n. 36. alioquin docti recentiores putent. Religiosum non subiacere penitus latius contra Regulares ad Monasteria Monialium accedentes sine licentia, si alii cui Moniali declarent casum aliquem conscientiae; cum talis locutio speciem habeat pia exhortationis, & aliquoquin certe finis proibitionis in particulari; juxta ea, quae habet Diana part. 5. trah. 14. ref. 96. si velint consequenter philosphari, concedere debent, Ordinariis posse mittere Religiosum ad aliquid Monasterium Monialium, causa ibi exercendi aliquod opus pictatis (v. gr. ad compendiam aliam quam seditionem exortam inter Moniales, ad consolandum Monalem gravissima misitia affectam, ad consolendum in re gravi concernente bonum Monasterii, & ad alios similes effectus.) in his quippe procedit eadem ratio, qua in casu a prefatis Doctribus conceperit. Nec obstat, quod Sacr. Congr. in Decreto iussu Sixti V. edito anno 1590. exprefse statut, nulli Religioso cuiuscumque Ordinis, gradus, qualitatibus, ac dignitatibus (excepto Superiori, ac Visitatoribus respectu Monialium subiectarum, necnon Confessario tam Ordinario, quam extraordinario) licete absque licentia expresa ejusdem Sac. Congr. accedere ad Monasteria quarumcumque Monialium ad colloquendum, sive tractandum cum ceteris, siquidem Sacra Congregatio per hoc non excludit causam pietatis, & charitatis, qui regulariter non presentiū comprehensus sub generali prohibitione, juxta regulam: Non venimus sub generali prohibitione, que quis non est versus similiter prohibitus, si in specie experimenterit, solum excludit calum, in quo Religiosus velit accedere ad Moniales titulo urbanitatis ad eas visitandas, v. gr. ad negotia seculares tractandas, & similia. Verum cavendum est, ne minus relaxetur rigor iuris Ecclesiastici, adeo stricte ventatis accusum ad Moniales, nimisque facilis redatur talis accusum, & hinc oriantur incommoda, que jus intendit amovere per dictam prohibitionem, præterquam quod accusum ad Moniales in presenti causa quod externum non ita facile posset justificari, adeoque sic accedens posset puniri ad Ordinario, qui inde potest graviter offendit, punireque taliter accidentem. Unde ex Diana p. 9. trah. 7. ref. 54. sit quod, quamvis opinio Peyrini superius allata admittat posse ut probabilis (pro quo ipse Diana citat Lezanum verb. Moniales n. 30. & Bord. tom. 1. ref. num. 82.) nihilominus in praxi non est amplectenda; cum iura absolute verent Regularibus accusum ad Moniales, non distinguendo inter colloquendum urbanitas causa, aut pietatis, & lex absolute loquens absolute debet intelligi; præterquam quod sic clausoria esset prohibito accedendi ad Moniales facta Regularibus: quippe qui semper impune loqui possent cum Monialibus, dicendo se cum illis locutus fuisse de rebus suis, &c. sic Diana his verbis concludens: Unde quidquid sit de hoc peccato quadrum forum internum, sicut autoritate doctorum viraram, Lec.

zana,

De I. Præcepto Decalogi. Cap. V.

105

Non potest recipi in Monasterio exceptio, sine consenti Prelati regularis.

Confertur Sacerdoti generaliter approbat.

Proficitur in morte novitatu non finito; quando proficit digna confessio.

Nec requiritur confessio capitularis monialium.

Idque eius finitit annum novitians.

Sed ea convalescat resiliere potest à religione iuxta aliquos.

Item, & renuntiante bonis, si antea non renuntiavit.

At iuxta plures non tenuerit complete novitatum.

Proficitur ante ingressum Monasterii si extrā inchoat novitatum.

Professa potest transire ad ordinem arctiore. Venit videndum est

Quid hoc statuerit Sacra Congregatio; Et item videndum est

Quae inslita obstant contra talēm transitum.

Professa ejici potest ratione incorrigibilitatis.

Sed incorrigibilitas requiritur absoluta.

Neque quod ad hoc obstat Decretum Urbani Octavi de Ezelis.

Item transferri potest ad aliud Monasterium causa correctionis.

Deputata ad Chorum transferti potest ad statum Confraternitatis.

Monialis professa facta vir non transit ad ordinem virorum.

Professio facta in morte tener.

Abbas debet premonere ordinarium, ejus suffragium non esse determinat necessarium ad hoc, ut Novitatu admittatur ad professionem.

Valide recipit professionem.

Moniales subditæ ei promittunt obedientiam per professionem.

Ei non conceditur ancilla.

Non debet esse minor septem annis, nec major

25. annis.

Ordinarius in hoc non dispensat.

Expleto anno 25. status debet egredi ē monasterio;

quamvis non exeat, nequamquam incuriat excommunicationem. Et præterea non est opus, quod explicto 25. anno statim exeat.

Item de rigore non est opus quod expleverit annum 7. quamvis obstat praxis.

Pro ea solvantur alimenta anticipate quolibet semestri, & quidem in axe.

Habitat seorsim ē Monialibus.

Non tenuerit ad Claustrum.

Incedit modesto vestitu.

Cogens illam ad ingrediendum in Educationem non excommunicatur.

Eximitur ab Ordinario, si degat in Monasterio exceptio.

Non subdit reservationi casum ejusdem Ordinarii,

si degat apud moniales exemptas.

Tempore interdicti assistit divinis officiis; servatis tamen aliquibus.

Graviter aggreditur, etiam intra Claustrum testatur de suis bonis.

Tempore interdicti gaudet Ecclesiastica sepultura.

Non gaudet privilegio fori.

Gaudet immunitate Ecclesiæ.

Utilis est talis ejus educatione.

Confertur generaliter approbat ad Confessiones.

Novititia capitulariter admissa repellitur, & repulsa

admittitur.

Non statim post admissionem est recipienda ad habitum.

Deducenda est ad Monasterium sine pompa.

Sine licentia Papas ingrediuntur.

Non item si habuit religioso recepto fugias, & postea redit.

Novitiae recedent ē religione omnia sua restituenda.

De ejus bonis Monasterium non recipit quidquam; quod alii negant.

Ipsa novitiae nihil ei dare potest de suis bonis.

Sub pena suspensionis non recipitur ad professionem ante expletum agnum novitatis.

Novitiae recipienda non datur expectativa sub certis penis.

Consuli debet ejus libertati, quod ingressum tenuerit.

Punit religiosas subditas cum moderatione tamen.

Obligat eas in conscientia ad detegendum defactum alterius.

Con-

Confert beneficia Ecclesiastica. Auerit item illa.
Non dispensat in legibus Ecclesiasticis saltem potestate ordinaria.
Non dispensat in jejunio.
Non dispensat, nec communiat vota suarum subditarum.
Et tamen irritate potest
Et quidem etiam sine causa validè sed non licet.
Irritans sine causa interdum peccat venialiter tantum.
Propriè non dispensat in regulatibus observantibus.
Non predicit, nec benedicit solemniter suis subditis.
Recipit puellas in educationem, servatis servandis.
Applicat alias bona opera Monialium subditarum.
Indicit illis certas preces, interdum etiam sub mortali.
Bona Monasterii administrat.
Contrahit de illis.
Dat licentiam recipendi, dandi &c.
Facit donationes moderatas ex bonis conventus.
Et quidem etiam in fine capitulo.
Ex causa auferit Moniali usum privilegii.
Conficit generaliter approbat in Dicessi.
Regulariter non moderatas penas inficit à Prelato.
Suspendi potest ab officio per proprium Prelatum.
Non concedit alteri ad tempus bona Monasterii.
Illegitima non potest eligi; licet alii dissentiant.
Item si sit Vida, aut aliter corrupta.
Item si sit Bigama.
Item si sit Infamis.
Secus si descendat ex genere maculato.
Eius elecio praesignificanda Ordinario.
Invalidè eligitur ultra triennium.
Item ad arbitrium monialium.
Potest explore triennio eligi in praesidentem, usque ad electionem.
Cadit suo jure, si data consuetudine negligat benefici.
Eius Electioni praefit Prelatus regularis, si sit exempta.
Converso modo recipi possunt a Monialibus, non obstante Pii Quinti Decretu editio in contrarium.
Non debent excedere teriam partem Monialium Conventus.
Monialis Chorista transit ad conversas; non econtra.
In aliquibus locis Converso eximuntur ab obligatione Claustrae.
Invitunt suos.
Rejiciuntur ab electione Abbatissis; Esto possint admitti.
In carum receptione non semper petenda est Dos.
Loco horarum Canonistarum recitantes certas preces, non tamen sub peccato mortali.
Olim non poterant recipi sub pena nullitatis actus.

Iuvant hic monitis, ut bene se gerant in exercendis ministeriis temporalibus Monasterii. Ut contenta Martha tota animi propinquitate in vilitoribus officiis conventus se occupent; non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed famulae Christi facientes voluntatem Dei ex animo: sic enim dignam remuneracionem recipient ab eo qui dicit, Gen. 15. *Protector tuus sum, & merces tua magna nimis.* 2. Meminerit sapientia feminas similis conditionis longe maiores labores sustinere, & graviores arumnas perpeti ad victum, & velutum præcisè comparandam; quin & ipsa idem facturas suffit si ad statum religiosum non suffit vocare: cum in profecta pari labore, vel etiam minoti, non solum victum, ac velutum sibi acquirant, sed præterea celestis beatitudinis thefaturum lucentur: sicut ex gratia Deo idem de hac ipsa te agentes. 3. Sibi persuadent servire Christo in Monialibus iuxta illud, Math. 25. *Quandiu fecisti mihi ex his fratribus meis minimis, mihi fecisti; Ideoque sua ministeria ea animi alacritate praefert quam præstarent, si ea Christo corporaliter presenti exhiberent.* 4. Se promptas Superioris exhibent ad quodcumque genus ministerii, ac servitiis, nec se ostendant addidas uni potius quam alii; qui potius se offerant ad exercenda ea quae viliora, & ab aliis communiter refugi solent; scientes se hac ratione majora meritorum incrementa acquisituras esse, & rem Deo longè gratiorem facturas. 5. Oritum, quā maximè evident, ac proinde, si, explore proprio munere superfit tempus, ubi solita devotionis exercitia impleverunt, adjungent socias, si forte eam opera indigent in suo ministerio obconcedo, vel certè quartant à Superiori, an ipsi occurrat aliquid quod faciant: idque, juxta Consilium Salomo-

MONASTERIUM VIRORUM

1481 **Q** uoad loca Claustrae, ingredi prohibentur sub excommunicatione reservata Papa, mulieres omnes cuiusvis conditionis, etiam Marchionissæ, Comitissæ, &c. etiam sine praetextu privilegiorum, ut fusæ infra de casibus reservatis.

1482 Excipiunt Regine, Imperatrices, Principissæ absolute, & eam filia; Donatus tom. 1. part. 2. tr. 4. quæst. 9. quia in olio non comprehenduntur nomine mulierum. Et Bullæ prohibentes, exprimit Marchionissæ, Comitissæ, &c. minime Reginas &c. Unde ingredi possunt absque licentia Monasteria tam virorum, quam mulierum, cum honesta familia, quæ non occurrat in ingressu Monasterii Monialium non sit virorum, sed mulierum.

1483 Fun-

1483 Fundarietes non possunt ingredi Monasteria viorum, nec Monialium. Rodriq. in Comp. ref. 27. num. 2. Donatus citat. quæst. 10. & tom. 3. tract. 5. quæst. 13. Contra Ferdinandum à Castro, & Gibal.

Quia Bulla Pii V. comprehendit mulieres omnes, cuiusvis generis, & speciei. Solam possunt ingredi Monasteria Minimorum, ex priv. speciali, & Decl. Gregor. XIII. qui declaravit, Bullam Pii V. non derogasse diœto privileg. Minimorum; at non inde potest ad aliorum Monasteria extendi, quia (ut benè advertit Donatus) Gregor. id dixit declarando, non indulgendo; unde quoad aliorum Monasteria, non derogavit motu Pii V. qui absolute prohibet.

1484 Non comprehenduntur in prohibitione pueræ ante ultimam rationis, putate ante septennium. Nec pueræ quoad Monasteria Monialium. Donatus cit. q. 7. Quod pueræ in Monasteriis Monialium, attendenda sunt edita Episcoporum, quia solent prohibiri.

Introducentes, seu admittentes mulieres fatus, incurvant posse Pii Quinti, nempè suspensionem à divisione, privationem officiorum, quia illa possunt effici materia peccandi.

1485 Claustra Monasterii, sunt septa exteriora, inter quæ sunt loca, ad quæ non est accessus communis utriusque sexui. Unde, loca claustra ea sunt, quæ intra sepa, seu ambitus Monasterii existunt, & una claustra clauduntur. Donatus citat. quæst. 11.

1486 Hinc mulieres non possunt ingredi hortos, si sunt inta Monasteriis septa, quia sunt pars Monasterii. Possunt vero, si sunt distantes, aut contiguæ septa Monasterii, & ad eos fiat accessus, non transiendo per sepa, sed extra, in quantum patet aditus extra.

1487 Possunt ingredi Sacrificia, si fit Ecclesia conjuncta, unico solum pariete medio divisâ, & ad eam non fiat accessus per loca Claustra, sed per Ecclesiam, aut per Chorum; quia est pars, & officina Ecclesie. Secus si ad eam pervenire non possit, nisi per Claustrum, & loca Claustra. Donatus citat. quæst. 12.

1488 Possunt ingredi Claustra, quando in eis Missa, Fetta, aut divina Officia celebrantur. Item quando Procesiones sunt, Donatus citat. quæst. 3. Matthaeus verb. *Conveniens*, Mendo in Epis. verb. Monasterium. Rodriq. in Comp. ref. 27. ex vivo vocis oraculo Pii V. apud Donatum citat. qui fusæ probat, non esse revocatum: Cui accedit praxis, & consuetudo. Verum tamen est (ut adverterit Rodriq.) quod processio non debet fieri in fraudem legis.

1489 In aliquibus Monasteriis, ultra Claustrum interiorum, sicut est aliud exterius, cum duabus januis, una ad publicam viam extra Monasterium, alia ad Ecclesiam, per quam ingredi solent mulieres, & regale tramite ad Ecclesiam accedere; hoc non haber rationem Claustræ.

1490 Ex Decr. S. Congr. Episc. & Regul. 4. Octobris 1588. tunc Conventus formatus reputatur, ut non possit sine censuram & penarum incursu ingredi, aut admitti mulieres, quando ibi adeat Superior localis, putat Guardianus cum familia, etiam si locus non sit plene muris, sepibus, aut fossatis circumdatum. Idem disponit de sylvis contiguous, in quibus solent fratres deambulare. Secus de sylvis, quæ ad ligna inferiuntur, & in quibus fratres non solent ordinari deambulare. Ne quando Conventus est in fieri, ita ut solum ibi commonetur duo, aut tres fratres pro cura fabricæ; tunc non violatur Claustra, si mulieres admittantur in celis ubi fratres morantur; sed fratres sunt punienti, & privanti, ut suprad. Denique idem Decretum disponit, quod ubi adeat confundito, quod mulieres inferiunt fabricæ pro manualibus, ferendo calces, lapides, &c. etiam si Superior localis cum familia adsit, dicte mulieres ingredientes, pro servizio fabricæ, Monasterii partes, non incurvant censuram, dummodo non accedant ad partes, ubi fratres habitant, dormiunt, & comedunt.

MONASTERIUM MONIALUM

1491 **Q** uoad Claustram ingredi prohibentur sub censuris, & penis tam viri, quam mulieres excedentes septennium; ut infra de casibus reservatis.

1492 Non potest Ordinarius licentiam Monasterium ingredi concedere matræ, forotæ, &c. causa vis-

tandi filiam, aut foro Monialem infirmam, etiam in articulo mortis, nec in habitus susceptione, aut profecitione.

1493 Potest Ordinarius licentiam mulieri nuptæ, maxime nobili, concedere, ut in Monasterium se recipiat securitas causa, si urgeat rationabile periculum mortis à marito inferendæ, & alibi tuta non sit: curare tamen debet, ut quam citius fieri potest, exeat, Pelliz. de Monial. cap. 5. num. 10.

1494 Potest Ordinarius licentiam ingredi extensis concedere ex causa rationabilis, & necessaria. Nec cœsitas sufficit, quod sit moralis; & tunc habetur, quando opus exterrendum concernit moralem Monasterii, aut particularis Monialis necessitatem, que non potest commode per Moniales exerciti, Donatus tom. 3. tract. 5. quæst. 19. num. 10.

Que licentia debet esse expresa, & in scriptis, ut exprimit Trid. Sess. 25. de Regul. cap. 5. Idque etiam pro foro conscientia, Pelliz. de Monial. cap. 3. n. 158. contra plures apud ipsum, qui tenent, licentiam in scriptis requiri solum pro foro externo.

1495 Hinc de licentia expressa Ordinarii ingredi possunt Medici, Chirurgi, Confessarii, Architecti, Munitores, Fabri, Bajuli, Hortulani, Molitores, & similes. His, & Confessariis Ordinariis licentia dati sole generalis ad semestrum; trimetrum, aut ad mensem; quo elapsi, renovari debet. Prædicti licentiati, si ingrediuntur pro libito extra casum necessitatis, incurvant pœnas ex Constitut. Gregor. XIII. v. num. 1504.

1496 Medicus non potest ingredi cum praticis, nec cum alio Medico, nisi pro causa consultationis in casu gravis infinitatis, & ex speciali pro illis licentia. Et debet incedere affloscius duabus Monilibus maturis, & probis.

1497 Bajuli ingredi possunt ad ferendas res magni ponderis aliquis persona gravis exteræ, Monasterio tamen benemeriti, juxta prudentis Superioris arbitrium, ut ibi depositæ conserventur pro securitate, & custodia. Quas res ferre possunt tam bajuli ordinarii virtute licentia generalis, illa durante, vel alii de speciali licentia.

1498 Si licentia non individuat bajulos, sed abolute concedat Monilibus, ut necessaria suis uibus faciant deferri per bajulos, possunt Moniales variare, si velint, aut semper iisdem uti; nam cum gratia non distinguunt personas; nec nos distinguere debemus, Peliz. cap. 5. num. 123.

1499 Si bajulus licentiatus sit nominatus, tunc, si inimicorum, requiritur specialis licentia pro alio.

1500 At si eo infirmo, aut insufficiente, casus urgat: v. gr. quod sit introducendum frumentum: ductor curru, aut equis ducens rationabiliter morari non possit, sed statim recedere debet; non possit utiliter differti delatio, nec expectari accessus pro licentia novâ Bajuli, aut pro eodem ductore: Pelliz. cit. num. 125. vult, quod non possit alius subfici virtute epichœre, sed quod sit expedita licentia; quia iura licentiam expeditam, & in scriptis exposcent. In his autem casibus urgentibus potest habere locum confutudo.

1501 Sartori licentiati posse ad ingrediendum, tenet Donat. cit. q. 25. n. 15. cum Bonacini quia Moniales nequeunt patrum commode adaptare, & forcipibus uti, nec vellunt mensuram sumere, si factores non ingendantur. Idem docet de Carpenteriis num. 16. At non posse, dico cum Pelliz. cit. num. 122. Maximè loquendo de Carpenteriis, quia commode mensuram calceamentum sumere possunt ex alio calceamento, aut in janua interiori aperta: Si factores; at si in aliquo casu factores non valeant hoc pacto velles adaptare, restitendum est Superioris iudicio, qui si necessitatem dignoscet, utique potest licentiam concedere.

1502 Licentiari potest Oeconomus Monasterii ad reperiendam in Archivo scripariam, quæ à Monilibus reperiiri non potest.

1503 Item Notarius cum testibus ad stipulandum testamentum Novitiae infirmæ.

1504 Licentiari possunt secundum timorata conscientia ad serviendum infirmis, aut decerpitis, si Convergenti infirmis, Donatus cit. quæst. 29. & Pelliz. cit. num. 128. cum pluribus, quia tunc sumus in casu necessitatis; quia non debent Moniales diu desistere à Choro. Et Trid. Sess. 25. cap. 5. absolute loquiur:

In casibus necessariis. Et ibi poterunt permanere, usquequo sufficiant Conversæ. Non posse autem ab Episcopo licentiam, si conversæ sint sufficiens; quia Episcopus licentiam dare non potest, nisi in casibus necessariis.

1505 Feminae seculares adiutti non possunt pro familiari particularium Monialium extra causas necessitatis, sine S. Congr. licentia. Feminae servientes cum licentia admitti, debent servare Claustram; quod si semel egrediantur, non possunt admitti.

1506 Licentias concedere ingrediendi Monasteria exempta, seu Regularibus subiecta, in casibus necessariis, non spectat ad Superiores Regulares privative quod Episcopos, sed cumulative. Sacr. Congr. 13. Novembri 1610, Superior Regularis debet eas subscrive post Episcopum, Sacr. Congr. 16. Februario 1627. Et nihil debet addere, aut variare, Mattheucci tom. 1. vers. *Claustra Monialia*, num. 26.

1507 Postule intra Monasteria admitti, pueræ educande, quamvis earum ingressus non ordinetur ad finem Monachatum suscipiendo. Sex autem sunt servandas conditiones. 1. Ut id fiat de licentia in scriptis Ordinariis, qui respectu non exemptarum est Episcopus; respectu exemptarum Superior Regularis. 2. Ut fiat de consensu Superiorissimæ, & Monialium, capitulo iter prædicto. 3. Ut eo vestitu incandat, qui virginis pudicitia, & modestia convenient. 4. Ut nullam secum famulam ducant. 5. Ut co tempore eam servent Claustram, quam Moniales, ita ut si semel exierint, non possint redire. 6. Ut non ingrediatur minoris septem annis, nec ibi morientur supra annos 25. sua aetatis. Quo clauso tempore, si non eligat statum Monachatus, aut non exeat, Ordinarius debet ei praescrivere tempus ad deliberandum; quo clauso, licet non incurra confusio, malum Monasterio, aut majori parti iniuria.

1508 Incendium debet esse magnum, ita ut Moniales illud extingere non possint.

1509 In causis incendiis, belli, inundationis, &c. expectari debet Superioris licentia, & judicium; ipse namque debet prius sua & peritorum prudentia judicare, an causa sit gravis periculi, & necessitatis, & postea licentiam concedere, & provide necessitati simul, ac securitati. Quod si tempus non sufficeret, sed periculum sit in mora, tunc necessitatis Superiorissimæ, & discretarum conuersus, Mendo verb. *Moniales numer. 15. Pelliz. de Monial. cap. 5. section. 2. Melphi in Comp. cap. 11. part. 7.*

1510 De exitu Monialium ad fundandum, aut reformatum Monasterium, ad arciorem Religionem, ratione incorrigibilitatis, &c. agnt Pelliz. cap. 46. ad 56. & cap. 3. à num. 15. ad 21. & Melphi citat.

E G R E D I

1514 **E** Claustrum non possunt Moniales professe sub excommunicatione reservata Papæ, de qua infra de casibus reservatis.

1515 Dantur autem à jure causa necessitatis ad licet egrediendum. Tales sunt epidemia, lepra, pestis, incendium, bellum, inundatio, ruina domus, & similes. Causa epidemie, lepra, pestis, debent esse omnino per ipsos Superiores, maxime per Ordinarios locorum, in scriptis approbatæ. Hic veniunt infirmitates contagiosæ, malum Monasterio, aut majori parti iniuria.

1516 Incendium debet esse magnum, ita ut Moniales illud extingere non possint.

1517 In causis incendiis, belli, inundationis, &c. expectari debet Superioris licentia, & judicium; ipse namque debet prius sua & peritorum prudentia judicare, an causa sit gravis periculi, & necessitatis, & postea licentiam concedere, & provide necessitati simul, ac securitati. Quod si tempus non sufficeret, sed periculum sit in mora, tunc necessitatis Superiorissimæ, & discretarum conuersus, Mendo verb. *Moniales numer. 15. Pelliz. de Monial. cap. 5. section. 2. Melphi in Comp. cap. 11. part. 7.*

1518 De exitu Monialium ad fundandum, aut reformatum Monasterium, ad arciorem Religionem, ratione incorrigibilitatis, &c. agnt Pelliz. cap. 46. ad 56.

& cap. 3. à num. 15. ad 21. & Melphi citat.

C A P U T VI.

D E R E L I Q U I I S.

1519 **R**eliqiae insignes sunt Caput, Crux, Brachium, aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr, dummodo integra sit, & non parva, legitime ab Ordinariis approbata. Utb. VIII. in princ. Breviarii; unde auricula, digitus, &c. velles Sanctorum, &c. non sunt Reliquiae insignes.

1520 In Ecclesia, ubi est Reliquia insignis fieri potest Officium de eo Sancto.

1521 Mortale, & sacrelegium commitit, qui Reliquiam furatur, etiam devotionis pretextu. Com. quia devotio non dat ius ad nocendum, aut inferendum injuriam alteri. Donatus tom. 1. part. 2. tractat. 14. quest. 56. num. 5.

1522 Parvitas materiae à mortali excusat, si tria simul concurrant. 1. Si sit pars minima. 2. Si in Ecclesia illa sint alia ejusdem Sancti partes. 3. Si non sit Reliquia rara. Ob cujus conditionis defectum, mortale est futrum minimæ partis Sanctæ Spine, aut Crucis. Diana part. 5. refol. 35. quia minima pars talis Reliquia, ratione raritatis censetur notabilis. Et alia datur ad uitium aditum, ut per plura venialis futura posse spoliari Ecclesia insigni & rara Reliquia, qualis est Crus, & Sancta Spina.

1523 Non peccat laicus, si reverenter Reliquiam contat; liquet ex usu fidelium, qui Reliquias ad colum appensas deferre solent, Bonacini. disput. 8. de leg. quest. 1. punt. 4. num. 7.

1524 Et quamvis irreverenter sit, cum Reliquia, aut Agno Dei fornicari; non est tamen talis, ut speciem sacrilegii contrahat, Bonacini. part. 4. de Reliq. num. 8. Bord. refol. 117. num. 34. quia non violatur locus facer, aut persona facra, nec Sacramentum: & Reliquia solum materialiter, sed concomitante, & per accidentem habet ad fornicationem: v. num. 1533.

1525 Reliquias repertas Sanctorum jam canonizatum recognoscere, & approbare, spectat ad filios Episcopos de Theologorum, & aliorum piorum virorum consilii.

De I. Præcepto Decalogi. Cap. VI.

confilio, antequam adorationi exponantur. Conc. Trident. sess. 25. in princ. cap. de Reliq. & Vener. Sanct.

Concilium Theologorum et tantum consultum, unde potest Episcopus contra illud decidere; attendere tamen tunc debet, ut proprium judicium sit rationabilis, & firmius. Quod si non valeat se resolvere, sed sicut in dubio; recurrendum est ad Metropolitanum in Concilio Provinciali, & tunc Episcopi Concilii habent votum decisivum, quia sunt collegi in exercitu Concilii; & à Concilio decisio petitur, non consilium. Requiritur autem major suffragiorum pars.

1526 Ad probandum, & decidendum identitatem Reliquiarum, non requiritur evidencia, & certitudo physica; alias neque miracula pro canonizatione Sanctorum possent probari, quia quilibet miraculo posito, semper est intellectus, aliud invenire, quod possit opponere, & locum dubitationis aperte, Diana part. 2. tractat. 25. refol. 51. Ambr. Morales apud ipsum.

Sed sufficit certitudo practica, seu moralis, ex rationibus probabilibus orta, animum prudentis moventibus ad verisimiliter & piè credendum, ita esse, ita ut nihil sit, quod dedecet, aut contradicat. Confer ex verbis Conc. Quæ veritati & pietati constantia judicaverit. Et ex cap. Placuit, de confir. difinit. 1. ubi Reliquiae illæ venerandas dicuntur, que sunt certe, hoc est, non evidenter, sed ex rationibus probabilibus. Et illæ certas dicuntur, qui probabilitate, non temere credit, Mald. & Silv. apud Dianam cit.

1527 Hoc praemissi, pluribus modis potest identitas Reliquiarum probari. Primo, Bullis Pontificis, aut instrumentis publicis, five instrumentum sit confessum per personam Ecclesiasticam, five laicam: Notario namque fides datur ob conditionem persona publica & jurata, ratione officii.

Secundo, probat scriptura authentica, subscripta scientiam à Superiori, & duobus testibus; vel quæ haberentur, & Superioris subscriptionem.

Scriptura non authentica, si sit antiqua, & apud Reliquias reperta, probat, Hollensis in cap. 2. de Reliq. & ex pluribus iuribus apud Graff. part. 1. lib. 2. cap. 66. n. 19. Quod est verum, si non agatur de praedictio tertii; tunc namque scriptura non creditur, nisi sit subscripta, & authentica, cap. *Cum à nobis, de te testimoniis, & subscriptione*, cap. 4. difft. 110. Graff. cit. num. 25. Vel nisi ex approbatione Reliquiae in talis scriptura, aliquid certò moraliter sequatur, quod veritati Reliquiae contradicat.

1528 Tempus antiquum dicitur, quod est sexaginta annorum. Bordon. ex pluribus refol. 113. num. 45.

Pariter probant. 3. Memoria hominum, & traditio, seu publica vox. 4. Lapis marmoreus, aut incisio non men continens Sancti, ubi Reliquia reperitur. 5. Juramento probi hominis. 6. Conditio loci Altaris; quia Altaria non conferant sine appositione Reliquiarum.

1529 Reliquia, & Imagines adorantur eodem cultu, quia personæ; quia illis solis cultus relativus competit. Com. ex dictis à num. 269. de alienatione, & translatione: v. à num. 974. de venditione: v. num. 1205.

A P P E N D I X XXVI.

Quid habent Tridentinum.

1 DE Reliquiis hæc habet Concilium *Seſt. 24. decreto 2. de invocatione, veneratione, & reuerentia Sanctorum, & sacris imaginibus, definiſſivus, Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo, & sancto viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, & Templum Spiritus Sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, a fidibus veneranda esse; per quæ multa beneficia à Deo hominibus praestantur, ita ut affirmantes, Sanctorum reliquias venerationem, atque honorem non debent; vel eas aliqua sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari, atque coram opis imperrande causa Sanctorum memorias fructu frequentari; omnino nondamnando protinus jampridem eos damnavit, & nunc etiam damnat Ecclesia.*

2 Item hæc alia habet Concilium Trid. *Seſt. 25. in secundo decreto, in fine, ubi ait: Nulla admittenda esse nova miracula, nec novas reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbante*

Episcopo, qui simul atque de his aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & alios p̄is viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consequentia, judicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de his rebus gravior quæfio incidat, Episcopus antequam controversiam dirimat, Metropolitanus, & Comprovincialis Episcoporum in Concilio Provinciali sententiam expectet &c.

Notanda sunt de Reliquiis insuper hec ex Basso.

3 Non licet Clericis, in minoribus constitutis, aut laicis Calicem consecratum, Patenam, Purificatorium, aut Corporale tangere sine licentia Episcopi, quanquam tangens sine licentia non videtur plurimum veniam peccare, p̄casio contemptu, etiam si sit femina. Sic Sanchez, Sotus, Trullench, Bonacini. Proinde nec etiam laicus si Eucharistia in terram cadat, & non sit aliis, qui eam reverenter tangenter, elevere est terra, ut citati Autores docent, quibus adde Azor. tom. 1. l. 9. cap. 9. quest. 12.

4 Peccatum mortale est Sacrilegium, & furti surrepte vel extrahere aliquid de reliquiis alterius, nisi hoc fiat de licentia domini, aut nisi extrahantur de manus infidelium. Nam furtum, & sacrilegium committit, qui rem sacram invito Domino accipit. Et infideles iniuræ as possident, nec debito prosequuntur honestatem. Addit tamen, in hac re non semper parvitate executare; quia tanta potest esse dignitas, & sacrilegio reliquia furtio sublatæ, ut grave damnum irrogetur, & non levis irreverentia cœlatur. Ita Sanchez loco cit. num. 23. & alii.

5 An autem sit excommunicatione lata contra reliquiarum fures? Respond. Jure communis, excepta Urbe Roma, non videri latam excommunicationem contra humujmodi fures, nisi furtum commissum fuerit cum violenția, hoc est, fides, fortes Ecclesiæ, & muros frangendo. Nam textus capitul. *Quisquis inventus 17. quest. 4. dicit: Si quis dominum Dei violaverit, &c.* At propriè dicit violare Ecclesiam juxta subjectam materiam, qui fortes, vel muros eius infringit, ut futur.

6 Immò in hoc capitulo non continetur excommunicationem latam, sed est privandum communione talem furem docent Sanchez loco cit. num. 24. Suarez de censura disp. 22. Seſt. 2. num. 9. & alii. Qui novissimus notat quod concessa feme aliqui facultate extrahendi aliquas reliquias ex Romanis Cœmeteriis, potest hic alii donare, easque sic donatas, quo placuerit transferre, & idem tenet Azor. lib. 9. cap. 8. quest. 10.

7 Jure etiam communis cap. *Corpora, de consecratio-* nis 1. transferri nequeunt Reliquie Sanctorum, si sunt perpetue sepulture tradita, absque licentia Summi Pontificis, vel Episcopi, nisi aliud cogat necessitas, ut incondit, &c. quia tunc fatus erit Auctoritas Presidis Provincie. At si perpetue sepulture nondum sine tradite, bene possunt transferri sine aliquibus auctoritate ad alium locum religiosum, ut docent Sylvester verb. *Reliquiae, q. 3. Caſtrus Palauſ, part. 6. cit. num. 2. Layman loco cit. num. 17. Sanchez loco citato, num. 5. & alii.*

8 Quamvis Principes indicens bellum iustum possit occupare omnia bona hostium, quæ necessaria sunt tum ad reparacionem injurie acceptæ, illamque vindicandam, tum ad securitatem impoſterum futuram; & hoc non solum nocentum sed etiam innocentum, si necessaria sint ad supradictos fines vindicandæ, & securitatis, quia tunc non puniuntur innocentes, sed puniuntur Republica in ijs, cuius sunt partes, ut docent Victoria de iure belli, num. 40. Covarr. ad reg. peccatum 2. part. 9. num. 4. Suarez de charitate, disp. 13. Seſt. 7. num. 12. Molina disp. 121. conclus. & alii. Ab hac tamen regula excipiunt bona Ecclesiæ, & Ecclesiasticum innocentium, quia sunt a jurisdictione seculari exempta, & proinde non debent ob delictum aliorum gravari, nec occupari: tum quia Ecclesiastici partem constituant distinctam à Republica civili: Ergo propter ejus culparum puniri non debent, ut patet ex cap. *innovamus, de regna, & pace, & c. conqueſtis* fuit, de sententia excommunicationis. Et docent ex communis sententia Trullench. in *Decalogi*, lib. 5. cap. 2. d. 12. numer. 1. Suarez loco citato, num. 14.